

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH BIAŁEJ KSIĘGI WSPARCIA PARTYCYPACJI
PUBLICZNEJ W POLSCE sporządzony w dn. 27 czerwca 2014 roku

Konsultacje społeczne projektu *Białej Księgi wsparcia partycypacji publicznej w Polsce* trwały **od 15 do 30 maja 2014 roku**.

Projekt Białej Księgi udostępniono do konsultacji społecznych na portalu projektu „Decydujemy razem” www.decdujemyrazem.pl i na stronach internetowych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju www.efs.gov.pl, Ponadto informację o konsultacjach ogłoszono na portalu www.ngo.pl i wysłano do wszystkich uczestników spotkania „Rzeczpospolita Lokalna”, a także do osób, które deklarowały zainteresowanie tym wydarzeniem, ale nie mogły wziąć w nim udziału. Tekst ogłoszenia o konsultacjach projektu Białej Księgi stanowi **załącznik nr 1** do raportu.

Na zaproszenie do konsultacji odpowiedziało **6 instytucji**:

- Stowarzyszenie Edukacyjne Centrum Integracji Miedzypokoleniowej HIPOKAMP
- Samorząd Mieszkańców Przyczółka Grochowskiego
- Fundacja Miejsce Moje
- Fundacja Frank Bold
- Towarzystwo Śląskie
- Biuro Strategii Miasta, Urząd Miasta Łodzi

przy czym Fundacja Frank Bold w przesłanym formularzu konsultacyjnym nie zamieściła treści w polu „uwagi”.

Ogółem wpłynęło 20 uwag. Tabela uwag wraz z odpowiedzią na nie stanowi **załącznik nr 2** do raportu.

2 czerwca 2014 roku – po zakończeniu otwartego procesu zgłaszania opinii odbyło się spotkanie **Grupy Strategicznej projektu**, na które zostali zaproszeni przedstawiciele ministerstw wymienionych w Białej Księdze, związków samorządowych: Związku Powiatów Polskich, Związku Miast Polskich, Unii Metropolii Polskich, Związku Gmin Wiejskich RP, organizacji pozarządowych: Fundacji im. Stefana Batorego, Fundacji Pole Dialogu, Pracowni Badań i Innowacji Społecznych Stocznia, Fundacji Wspomagania Wsi, ponadto Instytutu Badań Edukacyjnych, Uniwersytetu Warszawskiego, KSAP oraz organizacji wdrażających projekt.

Mimo tak szeroko sformułowanego zaproszenia w spotkaniu uczestniczyli głównie przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Centrum Edukacji Obywatelskiej oraz przedstawiciele partnerów projektu. Pełna lista osób uczestniczących ostatecznie w spotkaniu jest częścią protokołu ze spotkania, który

znajduje się w załączniku nr 3 do raportu. Na spotkaniu przedyskutowano projekt Białej Księgi i zgłoszone do niego uwagi, które wpłynęły w otwartym procesie zgłaszania opinii. Protokół z posiedzenia Grupy Strategicznej stanowi **załącznik nr 3** do raportu.

Na podstawie uwag zgłoszonych w otwartym procesie konsultacji, jak i uwag resortów zaprezentowanych podczas spotkania Grupy Strategicznej 2 czerwca 2014 r. można sformułować następujące wnioski dotyczące założeń systemu wsparcia partycypacji publicznej i rekomendowanych działań:

- ◆ Według przedstawiciela Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, realizowane na szczeblu centralnym funkcje gospodarza systemu – koordynacja wykorzystania zasobów, animowanie działań różnych aktorów, wspieranie działań sieciujących w obszarze partycypacji publicznej – nie powinny i nie mogą być zlokalizowane w resorcie administracji i cyfryzacji ze względu na brak dostatecznej podstawy prawnej, której nie dostarcza ani *Ustawa o działach administracji rządowej*, ani *Ustawa o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego*. Z tych samych powodów roli gospodarza systemu nie można przypisać również żadnemu innemu ministerstwu.
- ◆ Ponieważ partycypacja publiczna jest kwestią horyzontalną, która nie należy do kompetencji pojedynczego ministerstwa, jej wspieranie powinno być realizowane przez poszczególnych ministrów w obszarach należących do ich kompetencji. Organem koordynującym działania ministrów jest Rada Ministrów. Ciałem, które – według przedstawiciela Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju – mogłoby być realizatorem „miękkiej” koordynacji działań wspierających partycypację publiczną realizowanych przez poszczególne ministerstwa, jest Rada Działalności Pożytku Publicznego.
- ◆ Powołanie w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego zespołu zajmującego się partycypacją publiczną zostało ocenione przez przedstawiciela Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji – na podstawie dotychczasowych doświadczeń – jako rozwiązanie skazane na niepowodzenie i potencjalnie fasadowe. Należałoby raczej dążyć do tego, aby kwestie związane z partycypacją publiczną zostały podjęte w ramach pracy istniejących zespołów komisji wspólnej (w pierwszej kolejności Zespołu do spraw Administracji Publicznej) i jej posiedzeń plenarnych.
- ◆ Według przedstawiciela Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, funkcje o charakterze opiniodawczo-doradczym i rzeczniczym dotyczące wspierania partycypacji publicznej nie muszą być zinstytucjonalizowane w jednym gremium, ale mogą być realizowane w ramach komplementarnych działań istniejących ciał – Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Rada Działalności Pożytku Publicznego podejmowała już zagadnienia związane z partycypacją publiczną – działający w jej ramach Zespół do spraw Dialogu i Współpracy, którego członkami są między innymi przedstawiciele pięciu korporacji samorządowych, inicjował na przykład badanie efektywności mechanizmów konsultacji społecznych. Kluczowe dyskusje powinny być jednak zaplanowane na forum plenarnym obu tych instytucji.
- ◆ W związku z tym istotna jest komunikacja między Radą Działalności Pożytku Publicznego a Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, której należałoby nadać ramy formalne (to znaczy wskazać, w którą stronę mają przepływać określone informacje), przy czym – według przedstawiciela Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju – Rada Działalności Pożytku Publicznego (jako ciało mające szerzej określone i mniej sformalizowane kompetencje) powinna stanowić w tej komunikacji „główne odniesienie”.

Powyższe wnioski są ogólnie spójne z uwagą, która wpłynęła w otwartym procesie zgłaszania opinii, że Rada Działalności Pożytku Publicznego jest lepszym wyborem niż Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego lub powoływanie nowego ciała, które zajmowałoby się partycypacją publiczną.

- ❖ W dokumentach strategicznych powinny być uwzględnione wskaźniki związane z partycypacją publiczną.
- ❖ Należy zróżnicować instrumenty wsparcia partycypacji publicznej kierowane do podmiotów o różnym stopniu zaawansowania we wdrażaniu zasad partycypacji publicznej (na przykład uwzględnić odmienne potrzeby początkujących i doświadczonych jednostek samorządu terytorialnego).
- ❖ Istotne jest rozróżnienie odbiorców działań ze względu na ich możliwości, ograniczenia i potrzeby, szczególnie związane z wiekiem (na przykład uwzględnienie specyfiki grupy osób w wieku sześćdziesięciu i więcej lat), i odpowiednie dostosowanie działań.
- ❖ W działaniach dotyczących środowiska szkolnego należy uwzględnić rodziców uczniów.
- ❖ Należy stworzyć programy wsparcia konkretnych działań edukacyjno-partycypacyjnych realizowanych przez szkoły we współpracy z innymi partnerami.

Ponadto w otwartym procesie zgłaszania uwag przekazano:

- ❖ opinię negującą tworzenie funkcji i usług o charakterze centralnym – jako przejaw monopolizacji (na przykład w wypadku akademii lokalnej polityki publicznej, z czym jednak trudno się zgodzić, gdyż dostarczanie usługi ze szczebla centralnego nie wyklucza oferowania podobnych usług lokalnie, ale może sprzyjać nadaniu rangi i wytyczaniu standardów),
- ❖ opinię kwestionującą postępowanie się w obszarze wsparcia partycypacji publicznej kategoriami popytu i podaży (uznano, że lepiej jest używać języka opisowego i raczej mówić o adekwatności oferty do potrzeb oraz o jej jakości),
- ❖ uwagę wskazującą brak w Białej Księdze propozycji zmian w prawie, w tym związanych z jawnością i przejrzystością funkcjonowania organów publicznych (choć kwestie te są ważne z punktu widzenia relacji „władza – obywatel”, nie uznano za zasadne rozwijania tego wątku i poszerzania zakresu tematycznego *Białej Księgi wsparcia partycypacji publicznej*).

Powyższe wnioski zostały uwzględnione w ostatecznej wersji Białej Księgi wsparcia partycypacji publicznej w Polsce.

Załącznik nr 1, Tekst ogłoszenia o konsultacjach umieszczony na stronie www.efs.gov.pl

Konsultacje "Białej Księgi wsparcia partycypacji publicznej w Polsce"

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju ogłasza wraz z partnerami projektu "Decydujmy razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych" konsultacje "Białej Księgi wsparcia partycypacji publicznej w Polsce".

Biała Księga partycypacji publicznej jest kluczowym produktem projektu systemowego realizowanego w ramach Programu Kapitał Ludzki (PO KL) w latach 2009-2014. Jej celem jest wskazanie najefektywniejszego sposobu wspierania rozwoju partycypacji publicznej w Polsce. System wspierania partycypacji zaproponowany w Białej Księdze zakłada współpracę właściwych instytucji publicznych na szczeblu centralnym oraz przewiduje zaangażowanie samorządów wszystkich szczebli, ich związków, a także aktywnych w tym obszarze organizacji pozarządowych.

Uwagi i propozycje do Białej Księgi należy zgłaszać w terminie do 30 maja 2014 r. na [formularzu dostępnym na stronie projektu „Decydujmy razem”](#)

Załącznik nr 2, ZESTAWIENIE UWAG ZGŁOSZONYCH DO PROJEKTU BIAŁEJ KSIĘGI WSPARCIA
PARTYCYPACJI PUBLICZNEJ PRZEZ POSZCZEGÓLNYCH UCZESTNIKÓW KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
WRAZ Z ODPOWIEDZIAMI

Lp.	UWAGI	ODPOWIEDZI
Stowarzyszenie Edukacyjne Centrum Integracji Międzypokoleniowej HIPOKAMP (poz. nr 1):		
1	Istotne jest rozróżnienie ze względu na wiek adresatów działań wspierających partycypację publiczną – działania adresowane do osób 60+ powinny mieć swoją specyfikę i być prowadzone przez osoby i instytucje profesjonalnie przygotowane do pracy z tą grupą wiekową, znające ich możliwości, ograniczenia i potrzeby	Uwagę uwzględniono, dokonując modyfikacji zapisu odnoszącego się do podmiotów tworzących system: „Ogólnopolski system wspierania partycypacji publicznej tworzą instytucje publiczne i niepubliczne, które utrzymują wzajemne relacje o różnym charakterze, podejmują działania na rzecz zwiększania udziału obywateli w podejmowaniu i realizacji decyzji publicznych dopasowane do możliwości, ograniczeń i potrzeb różnych grup, uwzględniając w swoich działaniach zmieniające się okoliczności wewnętrzne i zewnętrzne oraz uwarunkowania regionalne i lokalne (ich działania są dostosowane do konkretnych sytuacji w danej społeczności i jednostce samorządu terytorialnego).” Ze względu na ogólny, ramowy charakter dokumentu nie wprowadzono bardziej szczegółowych zapisów, odnoszących się do osób 60+.
Samorząd Mieszkańców Przyczółka Grochowskiego (poz. nr 2):		
2	Niekomunikatywność, ogólnikowość, rozwlekłość Białej Księgi.	Zgłaszający nie sformułowali konkretnych sugestii, które można by uwzględnić , tj. odnośnie ogólnikowości – jakie treści należałoby uszczegółowić, odnośnie rozwlekłości – jakie treści należałoby pominąć. W celu poprawienia komunikatywności, czytelności i poprawności językowej przekazu Białą księgę poddano redakcji językowej.
Fundacja Miejsce Moje (poz. nr 3):		
3	Postuluje się wprowadzenie – na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum – mechanizmów pozwalających młodym ludziom decydować o sprawach dla nich ważnych, nie tylko nauka w ramach WOS, ale i praktykowanie zasad współpracy przy wypracowywaniu decyzji	Postulat zawarty w zgłoszonej uwadze jest odzwierciedlony w Katalogu szczegółowych działań w ramach systemu wspierania partycypacji publicznej w Tabeli nr 3 Rekomendowane działania w ramach systemu (str. 45): „edukacja obywatelska w szkołach poprzez doświadczenie – wzmacnianie wszelkich form samorządności w szkołach, motywowanie”.
Fundacja Frank Bold (poz. nr 4):		

4	Uwagi nie zostały sformułowane (brak stosownej treści w polu „uwagi” w przesłanym formularzu konsultacyjnym)	
Towarzystwo Śląskie (poz. 5-18):		
5	Uwagi do diagnozy: (5a) Brak chociażby skrótowego przedstawienia diagnozy problemu w pozostałych krajach Unii Europejskiej, w tym zwłaszcza przyjętych do realizacji rozwiązań w krajach, w których partycypację rozpoczęto wdrażać znacznie wcześniej i które mają znacznie bogatsze doświadczenie demokratyczne. (5b) Diagnoza stanu partycypacji jest mocno powierzchowna, nie przedstawiono wyniki badań z równoczesnym doprecyzowaniem terminologii (5c) Dokument źródłowy („Dyktat czy uczestnictwo”) zawiera interpretacje wyników oraz rozmaite refleksje wokół nich – a nie same wyniki. (5d) Wywód zawarty na str. 4 [projektu] „Białej księgi”, iż „dominującym modelem partycypacji” jest informowanie i wyjaśnianie oraz konsultowanie jest pusty treściowo, bowiem nie wiadomo, jaki dokładnie rodzaj działań uznano za informowanie, wyjaśnianie czy konsultowanie. Nie podano żadnych kryteriów terminologicznych ani też żadnych kryteriów jakościowych. (5e) Zabrakło analizy działań stanowiących istotę partycypacji, tj. działań włączających mieszkańców w proces decydowania o sprawach publicznych oraz działań powodujących możliwą transparentność działań władzy publicznej.	Ad (5a) Nie ma przesłanek, by w Białej księdze przedstawiać diagnozę problemu w innych krajach UE, skoro Biała księga odpowiada na problemy krajowe. Rozwiązania stosowane w krajach, w których partycypacja publiczna jest zakorzeniona i które mogą stanowić inspirację dla praktyk krajowych są uwzględnione i opisane w stworzonej w ramach projektu „Decydujemy razem” bazie dobrych praktyk partycypacji publicznej. Baza dobrych praktyk jest wskazana w Białej księdze, jako jeden z zasobów, użytecznych we wspieraniu partycypacji publicznej. Ad (5b) Biała księga to typ dokumentu, który z założenia ma zwartą formę, a więc w którym diagnoza problemu prezentowana jest w sposób syntetyczny. Założenia, metodologia i wyniki badań dotyczących stanu partycypacji publicznej w Polsce zostały opublikowane odrębnie (zob. niżej). Ad (5c) Trudno się zgodzić z tą opinią, ponieważ cała publikacja <i>Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza stanu partycypacji publicznej w Polsce</i>, red. A. Olech, ISP, 2012, poświęcona jest prezentacji wyników badań. Ad (5d) Stosowne kwestie ujęte są w: A. Olech, <i>Modele partycypacji publicznej w Polsce</i>, w: <i>Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza stanu partycypacji publicznej w Polsce</i>, red. A. Olech, ISP, 2012. s.25-52. Ad (5e) Diagnoza stanu partycypacji publicznej opierała się m.in. na analizie działań włączających mieszkańców w proces decydowania o sprawach publicznych opartej na danych uzyskanych z badania 193 gmin, działania te zostały opisane w źródle przywołanym

	(5f) Pominęto to, co w partycypacji najbardziej atrakcyjne dla mieszkańców, czyli różnego rodzaju formy publicznego wpływania obywateli na kształt lokalnych dokumentów strategicznych, czy też propartykypacyjne formy działania jak np. budżety obywatelskie, młodzieżowe rady miast (także rady seniorów), rady pożytku publicznego czy udostępnianie informacji publicznej, jawność finansów gmin, jawność procedur decyzyjnych itp. Nie pokuszono się o analizę statutów gmin pod kątem ich propartykypacyjności. Skoro za dominującą „formę partycypacji publicznej” uznano BIPy, warto było przeanalizować ich obecny stan. Istnieje konieczność zmiany norm prawnych dotyczących BIP, zakresu ujawnianych informacji, a Biała księga w ogóle się do tego nie odnosi.	powyżej. Ad (5f) Praktyka stosowania takich instrumentów partycypacji mieszkańców jak budżety obywatelskie, rady młodzieżowe, rady seniorów, BIP-y była przedmiotem analizy w ramach prowadzonego w projekcie „Decydujemy razem” monitoringu prawa. W ramach tzw. monitoringu bezpośredniego analizowane były również pod kątem propartykypacyjności zapisy w statutach i innych dokumentach wylosowanych jednostek samorządu terytorialnego. Dostępne są podsumowania wyników monitoringu (za rok 2010, 2011, 2012 i 2013). Dokonano również całościowej analizy obejmującej kilkuletni okres realizacji projektu „Decydujemy razem”, która została podsumowana w: A. Krajewska, <i>Obywatele współdecydują – prawo w praktyce</i>, Analizy i Opinie, numer specjalny 8, ISP, 2014. To czy dostępne instrumenty są wykorzystywane i czy są wykorzystywane w sposób właściwy zależy przede wszystkim od przekonania po stronie władz samorządowych, a także samych mieszkańców o sensowności współdziałania w obszarze decyzji publicznych oraz ich wiedzy i kompetencji w tym zakresie. A na to można wpływać środkami pozaprawnymi i na tym koncentruje się Biała księga. Badanie BIPów pokazuje, że duża część BIPów nie spełnia aktualnie obowiązujących wymogów ustawowych, więc trudno oczekiwać, że BIPy zaczęłyby spełniać wymogi ustawowe, gdyby lista wymogów została jeszcze rozbudowana.
6	Uwagi do pktu 1.2.2. Wyniki konsultacji założeń i zadań systemu wsparcia partycypacji publicznej w Polsce (6a) Brak źródłowych informacji, są tylko interpretacje wyników.	Ad (6a) Przywołany fragment projektu Białej Księgi jest syntezą, a nie interpretacją wyników dyskusji warsztatowych na „Rzeczpospolitej Lokalnej”, natomiast informacje elementarne zawarte zostały w Katalogu działań szczegółowych w ramach systemu w Tabeli 1 Wyniki konsultacji – propozycje działań niemające charakteru spornego oraz Tabeli 2 Wyniki konsultacji

	(6b) Zarzut tautologii - autor uwagi cytuje: „kluczowe dla systemu wsparcia jest [...] wykorzystanie mechanizmów wspierających partycypację”] (6c) Fałszywe jest założenie (s. 8), iż „system wsparcia” powinien bardziej wzmacniać „popyt” na działania partycypacyjne niż „podaż”, a także dychotomia podaży-popytu. Państwo powinno przygotować podstawowe ramy prawne dla działań partycypacyjnych (zgodnie z zasadą pomocniczości) oraz pozostawić obywatelom, także wspólnotom samorządowym możliwość wyboru, czy i jak z nich skorzystać.	– propozycje działań wywołujące kontrowersje (wątpliwości). Źródłem informacji o wynikach dyskusji były notatki sporządzone przez moderatorów poszczególnych grup warsztatowych. Ad (6b) Zarzut tautologii nie znajduje potwierdzenia, jeśli uwzględnić pełne brzmienie przytoczonego fragmentu projektu Białej Księgi, które jest następujące: „kluczowe dla systemu wsparcia są działania sieciujące, podniesienie kompetencji urzędników, jak również wykorzystanie mechanizmów wspierających partycypację w nowej perspektywie finansowej 2014- 2020, w szczególności Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność”. (6c) Uwagę uwzględniono, usuwając zapisy odnoszące się do dychotomii popytowo-podażowej, ze względu na możliwe nieporozumienia interpretacyjne. Oryginalny zapis w projekcie Białej Księgi o primacie wzmacniania popytu na działania partycypacyjne ze strony obywateli i władz nad podażą, czyli m.in. ofertą szkoleń, materiałów, narzędzi, kadr animatorów w obszarze partycypacji publicznej wynikał z troski o efektywność, podejmowanych działań. Niepożądane byłoby tworzenie oferty, która nie zostanie skutecznie wykorzystana wskutek braku zainteresowania ze strony odbiorców, niedopasowania do ich potrzeb. Na takie ryzyko wskazano w trakcie dyskusji nad propozycjami zawartymi w Zielonej Księdze.
7	Chybiony jest pomysł centralizacji akademii lokalnej polityki publicznej.	Uprawnione jest zarówno - zorganizowanie usługi o charakterze centralnym jak i rozwijanie tego rodzaju usług na poziomie regionalnym i lokalnym. Zaletą usługi oferowanej centralnie jest nadanie jej wyższej rangi i wyznaczenie standardu – stworzenie punktu odniesienia w obszarze szkoleń. Uruchomienie usługi o charakterze akademii lokalnej polityki publicznej na

		szczeblu centralnym nie wyklucza niezależnej realizacji podobnych usług przez instytucje szkoleniowe, które zechcą to robić. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji nie jest władne, ograniczać innych inicjatyw, ani nie jest to jego intencją.
8	Brak propozycji konkretnych zmian prawa, takich jak np.: prawne zobowiązanie organów władzy publicznej do przyjmowania wniosków o udzielenie informacji publicznej za pośrednictwem systemu e-puap; obowiązek publikacji w BIP rejestru zawieranych umów wraz z wszelkimi istotnymi danymi (stronie umowy, kwocie wynagrodzenia, rodzaju umowy, przedmiocie umowy); obowiązek publikacji w BIP wysokości wynagrodzenia kadry kierowniczej organów władzy publicznej.	Zaproponowane przez zgłaszającego uwagę propozycje zmian w prawie dotyczą szeroko pojętej jawności i transparentności prowadzenia spraw publicznych, obszaru wykraczającego poza kwestie bezpośrednio dotyczące partycypacji publicznej, czyli udziału mieszkańców w podejmowaniu decyzji, na których koncentruje się Biała księga.
9	Definicja systemu jest nieskładna stylistycznie, wymaga poprawienia	Uwaga uwzględniona, skorygowano brzmienie definicji.
10	Postuluje się sformułowanie zadania systemu jako: rzeczywisty wzrost poziomu partycypacji w ściśle określonej perspektywie czasowej, mierzony ściśle określonym kryterium.	Uwagę uwzględniono poprzez wprowadzenie do opisanych w treści Białej księgi następującego zobowiązania Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju: „opiniowanie dokumentów strategicznych pod kątem ujęcia wskaźników dotyczących celów związanych ze wzrostem partycypacji publicznej”
11	Niecelowe jest pomijanie rodziców w jakichkolwiek działaniach kierowanych do uczniów, nauczycieli, dyrektorów szkół	Uwagę uwzględniono dodając „rodziców” w opisie stosownych zadań systemu oraz rekomendowanych działań odnoszących się do środowiska szkolnego (Katalog szczegółowych działań w ramach systemu wspierania partycypacji publicznej: Tabela 3).
12	Proponowany skład Rady Partycypacji jest wadliwy, lepszym rozwiązaniem jest rozszerzenie kompetencji Rady Działalności Pożytku Publicznego.	Uwagę uwzględniono, okazała się ona zbieżna z postulatami zgłoszonymi na spotkaniu Grupy Strategicznej projektu „Decydujmy razem”. Przyjęto rozwiązanie polegające na utworzeniu stałego zespołu tematycznego w ramach Rady Działalności Pożytku Publicznego, który będzie platformą wymiany informacji i doświadczeń dotyczących wspierania partycypacji publicznej na szczeblu krajowym.
13	(12a) Wadliwe jest założenie, że kluczowym aktorem w procesie wzmocnienia partycypacji jest związek samorządowy / samorząd – kluczowi są obywatele i ich reprezentacje.	Nie jest zasadne antagonizowanie pojęć samorządu i obywateli/mieszkańców. Samorząd jest wspólnotą mieszkańców, reprezentowanych przez demokratycznie

	(12b)Nadmierna koncentracja na edukacji rozmaitych grup społecznych przy jednoczesnym pominięciu kwestii niechęci przedstawicieli władzy publicznej do idei >otwartego rządu<.	wybranych przedstawicieli. Rola związków samorządowych i samorządów w procesie wzmacniania partycypacji wynika z faktu, że to od samorządowców zależy jak i w jakim zakresie będą włączać mieszkańców w procesy decyzyjne, ponieważ oni odpowiadają za prowadzenie tych procesów i za podjęte w ich wyniku decyzje. Przy czym zgłaszający uwagę sam wskazał, że na problem niechęci przedstawicieli władzy publicznej od idei >otwartego rządu<. Odpowiedzią na ten problem są właśnie opisane w Białej Księdze działania nastawione na budowanie motywacji i propagowanie idei – rozwijanie świadomości korzyści z partycypacji publicznej, adresowane do przedstawicieli władz samorządowych i urzędników samorządowych (zob. m.in. Tabela 3). Rola obywateli, którą podkreśla zgłaszający uwagę, jest uwzględniona właśnie w zadaniach i działaniach adresowanych do tej grupy, a więc edukacji mieszkańców (w tym różnych grup społecznych, m.in. młodzieży), by chcieli i potrafili angażować się w decyzje publiczne.
14	Nie powinno się proponować www.decdujmyrazem.pl jako podstawy do tworzenia platformy informacyjno-edukacyjnej; lepiej te funkcje wypełnia partycypacjaobywatelska.org.pl , chociaż ma mniej bogatą treść, ma bardziej czytelny układ.	Portal www.decdujmyrazem.pl w odróżnieniu od partycypacjaobywatelska.org.pl jest zasobem, o którego losach może decydować Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, ponieważ jest jego dysponentem. Nie dotyczy to witryny partycypacjaobywatelska.org.pl
15	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji powinno promować partycypację przede wszystkim we współpracy z organizacjami pozarządowymi, w drugiej kolejności z samorządami. Na pierwszym miejscu w procesie powinien być obywatel.	Żadne ze środowisk nie powinno dominować nad drugim. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji poprzez narzędzia dostępne dzięki Europejskiemu Funduszowi Społecznemu może promować partycypację publiczną w zarządzaniu publicznym wśród samorządowców, ale partycypacja publiczna nie jest możliwa bez organizacji pozarządowych.
16	Ministerstwo Edukacji Narodowej powinno opracować mechanizmy wsparcia młodzieżowych	Uwagę tę uwzględniono, formułując następujące zobowiązania MEN:

	rad gmin, rad szkół, rad rodziców, samorządów szkolnych, aby zwiększyć wpływ uczniów i rodziców na proces zarządzania szkołą.	„kontynuowanie działań Ośrodka Rozwoju Edukacji w zakresie doskonalenia nauczycieli w kwestii związanej z samorządnością uczniów i partycypacją publiczną; włączenie rodziców w decydowanie o sprawach szkół i placówek oświatowych”. Przy tym w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki jest obecnie realizowany projekt „Szkoła współpracy. Uczniowie i rodzice kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły”, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt ten wpisuje się w proces systemowej modernizacji szkoły, uwytatniając jej rolę w rozwoju kompetencji społecznych.
17	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego jw., aby zwiększyć wpływ studentów na proces zarządzania uczelnią i nadzór nad jakością usług	Uwagę tę uwzględniono, formułując następujące zobowiązanie MNiS: „uwzględniając autonomię uczelni, podjęcie w ramach resortu i instytucji szkolnictwa wyższego (między innymi Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencji Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych, Rady Młodych Naukowców, zrzeseń studenckich) rozmów dotyczących umacniania kwestii związanych ze współuczestnictwem i współzrządzeniem w szkołach wyższych”
18	Wyżej wymieniony podmiot zgłaszający uwagi wniósł również szereg uwag do prezydenckiego projektu „Ustawy o współdziałaniu w samorządzie”, który to projekt nie był przedmiotem niniejszych konsultacji. W związku z tym uwagi te nie były rozpatrywane i nie zostały tu przytoczone.	
Biuro Strategii Miasta, Urząd Miasta Łodzi (poz. 19-21)		
19	Należy zróżnicować instrumenty wsparcia partycypacji publicznej wobec różnych podmiotów o różnym stopniu zaawansowania wdrażania zasad partycypacji publicznej. Inne potrzeby mają podmioty (np. samorządy), które dopiero będą wdrażać narzędzia partycypacji i muszą nauczyć się podstaw, a inne samorządy, które stosują narzędzia partycypacji publicznej w praktyce (liderzy partycypacji), ale chcą je rozwijać (potrzebują wsparcia w ewaluacji i rozwoju swoich działań, wsparcia w tworzeniu i wdrażaniu nowych, innowacyjnych, lecz kosztownych narzędzi)	Dodatkowo uwagę tę uwzględniono, w opisie Rekomendowanych działań w ramach systemu (Tabela 3) odnoszących się do przedstawicieli władz samorządowych i urzędników samorządowych, formułując w Działaniu 1 zapis: „zapewnianie bezpośredniego doradztwa dopasowanego do stopnia zaawansowania danego samorządu (od doradztwa dla początkujących po ewaluację działań i współtworzenie nowych innowacyjnych narzędzi)”. Zgłoszony postulat jest ponadto

		odzwierciedlony w definicji systemu, w której wskazano, że : podmioty systemu uwzględniają w swoich działaniach lokalny i regionalny kontekst.
20	W zakresie edukacji, należy stworzyć programy wsparcia konkretnych działań edukacyjno-partycypacyjnych realizowanych przez szkoły, we współpracy z innymi partnerami.	Uwagę tę uwzględniono, formułując następujące zobowiązanie MEN: - włączenie organizacji pozarządowych w działania szkół i placówek oświatowych
21	Konieczne są działania promujące i wspierające wykorzystanie Instrumentu RLKS (CLLD), gdyż w niektórych RPO jest on zapisany jako instrument fakultatywny, na finansowanie, którego nie ma specjalnej ścieżki. Może on nie być w dostateczny sposób wykorzystywany.	Zgodnie z umową partnerstwa, RLKS jest instrumentem fakultatywnym i nie ma możliwości uczynienia go instrumentem obligatoryjnym. W Białej Księdze jest już ujęte zobowiązanie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju o następującej treści: „propagowanie i upowszechnianie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w środowiskach samorządowych”.

Załącznik nr 3, Protokół ze spotkania Grupy Strategicznej projektu *Decydujmy razem* w dn. 2 czerwca 2014 r.

Spotkanie Grupy Strategicznej ds. upowszechniania rezultatów

Projektu „Decydujmy razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

System wsparcia partycypacji publicznej w Polsce

Data i godzina: 2 czerwca 2014 r. godz. 11:00 – 14.00

Miejsce: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, ul Wspólna 2/4, sala 5114A Warszawa

Uczestnicy spotkania:

Paweł Orłowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju

Andrzej Trzęsiera, Dyrektor Departamentu , Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji

Krzysztof Więckiewicz, Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Jędrzej Witkowski, Centrum Edukacji Obywatelskiej

Alina Sarnecka, Ministerstwo Edukacji Narodowej

Stanisław Mocek, Collegium Civitas

Wojciech Augustowski, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Przedstawiciele Partnerów projektu „Decydujmy razem”

Pan Piotr Krasuski – Departament EFS, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Pan Witold Monkiewicz –Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

Pan Jacek Ostrowski –Fundacja Fundusz Współpracy

Pani Renata Tess –Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej

Pani Małgorzata Lublińska – Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Wojciech Wróblewski, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Ewelina Sołoducha, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Pani Monika Eilmes-Glegoła –Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

Pani Małgorzata Koziarek – Instytut Spraw Publicznych

PRZEBIEG SPOTKANIA:

Spotkanie Grupy Strategicznej poświęcone było budowie systemu wsparcia partycypacji publicznej w Polsce, którego propozycje zostały wypracowane przez partnerów projektu systemowego PO KL „Decydujemy razem” i przedstawione w projekcie Białej Księgi wsparcia partycypacji publicznej w Polsce przygotowanej pod nadzorem merytorycznym Instytutu Spraw Publicznych.

Spotkanie przebiegało zgodnie z programem:

1. Otwarcie spotkania, Paweł Orłowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju
2. Założenia konstrukcji systemu wsparcia na podstawie „Białej księgi wsparcia partycypacji publicznej w Polsce”, Piotr Krasuski, Zastępca Dyrektora w DZF
3. Prezentacja stanowisk resortów wymienionych w Białej Księdze (przedstawiciele MAiC, MPiPS, MEN, MNiSW); dyskusja,
4. Prezentacja i omówienie uwag zgłoszonych w czasie konsultacji, ISP, dyskusja uczestników spotkania
5. Podsumowanie dyskusji przez Ministra Pawła Orłowskiego

Dyrektor Piotr Krasuski przedstawił podstawowe informacje o projekcie, jego założeniach i celach, a także koncepcję systemu wsparcia partycypacji publicznej przedstawioną w Białej Księdze. Zwrócił uwagę na sposób rozumienia pojęcia „gospodarz systemu” – jest to w rozumieniu resortu szereg instytucji realizujących zadania w tym obszarze.

Minister Orłowski skomentował propozycje Białej Księgi w ten sposób, że poziom partycypacji i świadomości zmiany w zarządzaniu jest bardzo różny. Biała Księga proponuje działania, które mają upowszechnić narzędzia sprzyjające rozwojowi partycypacji.

Dyrektor Piotr Krasuski powiedział, że do Ministerstwa spływają sygnały o zainteresowaniu wykorzystaniem narzędzi wypracowanych w *Decydujemy razem* w polityce oświatowej gmin. Zaproponowany system to jednocześnie konstrukcja odgórna współpracujących, wymieniających się informacjami podmiotów, które nie zawsze „widzą” się nawzajem oraz oddolna stymulacja popytu.

Następnie zostały zaprezentowane stanowiska resortów wymienionych w Białej Księdze.

Dyrektor Andrzej Trzęsiera z MAiC poinformował, że generalnie zobowiązania przypisane Ministerstwu nie budzą wątpliwości. Akademia Lokalnych Lolityk Publicznych może być realizowana ramach Akademii Liderów Samorządowych, a partycypacja jako taka jest wspierana także w projektach konkursowych PO KL skierowanych do samorządów i nastawionych na poprawę jakości zarządzania.

Partycypacja w EFS nie może być celem samym w sobie, zwiększenie dostępu do usług publicznych, partycypacja publiczna w procesie inwestycyjnym, w edukacji może być naczelną zasadą horyzontalną. MIR chce w ten sposób system stworzyć, żeby pewne modele były obowiązkowe do zastosowania.

Podstawową wątpliwość budzi obsługa Rady Partycypacji Publicznej przez MAiC. Ustawa o działach

administracji rządowej ani też o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego nie stanowią dobrej podstawy do utworzenia takiej Rady.

Próby tworzenia zespołów problemowych np. ds. wzmocnienia potencjału administracji samorządowej w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu – zespoły doraźne nie sprawdzają się; w każdym z tego typu zespołów, które zostały powołane w ramach KWSRiT przedstawiciele JST byli praktycznie nieobecni; tematyka powinna być w porządku obrad tych zespołów, które już funkcjonują (a nie dedykowanego zespołu) – czyli w ramach Komisji jako takiej oraz w agendzie dyskusji Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Minister Orłowski zauważył, że MAiC ma kompetencje ze względu na współpracę z samorządami, a mówimy o działaniach adresowanych do samorządów. Skuteczność zespołów rzeczywiście jest różna, ale czy to nie jest ucieczka od problemu. Nie ma też gwarancji, że jeśli zagadnienie partycypacji pojawi się w zespołach w ramach struktury Komisji, to na pewno te kwestie będą procedowane.

Dyrektor Trzęsiera podkreślił, że problematyka partycypacji publicznej może być przedmiotem posiedzeń plenarnych KWRiST.

Minister Orłowski zaproponował, żeby odwołać się do głosów samorządu, którego brakuje na spotkaniu, i zapytać, czy chciałyby, aby ta tematyka pojawiła się na KWRiST. Należy wejść w dialog z KWRiST i przewodniczącymi zespołów – może będzie takie oczekiwanie ze strony samorządów.

Dyrektor Krasuski zaproponował przygotowanie zaproszenia do współprzewodniczącego KWRiST ze strony samorządowej do przejrzenia regulaminów poszczególnych zespołów, na ile ich tematyka pozwala na włączenie partycypacji publicznej.

Dyrektor Trzęsiera zauważył, że najpierw należy kierować takie zaproszenie do Zespołu ds. Administracji Publicznej w KWRiST.

Dyrektor Krzysztof Więckiewicz z MPiPS wyraził wątpliwość o jaką instytucjonalizację chodzi – czy o podmiotową – jeśli tak, to trzeba przeanalizować, czy istnieje już jakaś komplementarność istniejących już ciał, zamiast tworzenia odrębnego ciała. Zespół ds. Dialogu i Współpracy w RDPP inicjował np. badania efektywności mechanizmów konsultacji społecznych. Jest w nim pięć korporacji samorządowych. Należy się zastanowić, czy znajdzie się dobry sposób komunikacji między korporacjami samorządowymi, RDPP, KWRiS i zaplanować kluczowe dyskusje na forum plenarnym.

W programie Forum Inicjatyw Obywatelskich już jest priorytet dotyczący organizacji strażniczych, także w innych priorytetach (aktywni obywatele) jest już element partycypacji, a jest to program do 2020 roku.

Jeśli chodzi o Uniwersytety Trzeciego Wieku to powstała długofalowa polityka wobec osób w podeszłym wieku i jest ona szersza niż tylko włączanie osób starszych w działania publiczne. Nie należy się ograniczać tylko do Uniwersytetów, warto spojrzeć szerzej.

Dyrektor Więckiewicz stwierdził, że kształcenie ustawiczne nie powinno być przypisane tylko do MPiPS (sprawa została wyjaśniona, sprzeciw wycofany).

Monitoring ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie powinien obejmować również działania partycypacyjne.

MPiPS weźmie na siebie rozpoznanie nowych form artykulacji interesów – zostanie przeprowadzony foresight dotyczący partycypacji publicznej (powinien służyć do zrozumienia tego co ma wymiar bezpośredni). Brakuje opisu innego rodzaju obywatelskości (np. grupy zwoływane na FB),. W obecnym modelu partycypacji publicznej obywatele obecni są tylko poprzez ten rodzaj instytucjonalizacji jakim są NGO, a tymczasem oddolność to jest wyraz potrzeby interwencji społecznej i władza musi się do tego odnieść (bezpośredniość relacji może oznaczać zmianę relacji między obywatelem w ruchu a obywatelem w organizacji pozarządowej; wzrosła liczba fundacji, obywatele inaczej się organizują).

Przedstawiciel Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zaproponował wykreślenie „pedagogiki” i „zarządzania” jako kierunków mających pierwszeństwo przy wprowadzaniu partycypacji publicznej do programu studiów. Argumentował to tym, że teraz kierunki mają różne nazewnictwo, niedobrze jest ograniczać się do tych dwóch. Dyrektor Krasuski przychylił się do tego postulatu.

Przedstawiciel MNISZW zgłosił wątpliwość, o jakie konkursy chodzi przy upowszechnianiu partycypacji, czy oznacza to, że byłyby to środki w dyspozycji Ministra w ramach POWER na dodatkowe działania ? Dyrektor Krasuski odpowiedział, że nie możemy przeznaczyć dodatkowych środków na tego typu działania. Partycypacja publiczna może być brana pod uwagę jako kwestia dodatkowa w ramach istniejących konkursów – poprzez dodatkowe kryteria (np. w projekcie pilotażowym w ramach PO KL).

Przedstawiciel MNISZW zaproponował również , aby wykreślić nazwę Uniwersytet Trzeciego Wieku, gdyż na terenach wiejskich nie ma UTW natomiast są inne inicjatywy dla osób starszych. Należy więc zastąpić to określenie poprzez „organizacje/inicjatywy adresowane do osób starszych” .

Dyrektor Krasuski zaproponował, aby opisać mechanizmy komunikacji pomiędzy Radą Działalności Pożytku Publicznego (szerzej określone ale mniej sformalizowane kompetencje) i Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego – może RDPP, w której są korporacje samorządowe powinna zgłaszać kwestie do dyskusji w KWRiST; Jest to rodzaj pasa transmisyjnego i ważne byłoby sformalizowanie, w którą stronę, jakie informacje mają przepływać. Zadaniem Rady jest śledzić trendy w zakresie nowych form organizowania się społecznego i doboru narzędzi . Mógłby to być pierwszy temat na Radę , a następnie dyskusja ta powinna być przekazana do KWRiST.

Dyrektor zasugerował, żeby MPiPS przysłało propozycje zapisów nt programu FIO i programu dla osób starszych.

Przedstawicielka Ministerstwa Edukacji Narodowej poinformowała o projekcie „Rodzice, uczniowie kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły”. Jest to projekt systemowy. W tej chwili odbywają się spotkania, warsztaty. Jednym z produktów będą publikacje , które mają uczyć społecznych postaw. Zespół RDPP powinien omówić wyniki tego projektu. Dyrektor Krasuski poprosił, żeby umieścić informacje o tym projekcie w Białej Księdze. MEN przyśle propozycje zapisu do środy.

Włączenie kwestii samorządności w system ewaluacji – takie uszczegółowienie nie wydaje się uzasadnione, bo szkoła ma dużą samodzielność.

Ministerstwu zostało przypisane zadanie doprecyzowania podstawy programowej o cele szczegółowe i przeprofilowanie w kierunku kształcenia postaw i umiejętności . Wydaje się, że nie należy doprecyzowywać podstawy programowej przedmiotu *Wiedza o społeczeństwie*, bo zawiera ona

wszystkie potrzebne elementy. Należy zwrócić uwagę natomiast na jej realizację.

Dyrektor Krasuski zauważył, że kolejnym tematem dla Rady (RDPP) mogłyby być rekomendacje płynące z projektu systemowego.

MEN ma zaproponować zapis swoich zadań do środy.

Informacje o projekcie uzupełnił przedstawiciel Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej: projekt obejmuje ponad 1000 szkół, stawia nie na wiedzę lecz umiejętności, efekt może być dosyć duży. Niestety nauczyciele nie lubią pisać sprawozdań i raportów – o to pytają w pierwszej kolejności zanim przystąpią do projektu. W wyniku tego projektu MEN przygotowuje istotne zmiany legislacyjne dotyczące samorządu szkolnego, rady rodziców.

Przedstawicielka MEN dodała, że po zakończeniu projektu odbędzie się przegląd prawa oświatowego i prawdopodobnie zostaną wprowadzone zmiany. Dobrze byłoby też uwzględniać umiejętności w obszarze partycypacji publicznej w ramach innych przedmiotów.

Następnie przedstawicielka Instytutu Spraw Publicznych, Małgorzata Koziarek, przedstawiła uwagi, które wpłynęły w otwartym procesie konsultacji, komentując je w imieniu instytucji merytorycznie koordynującej proces przygotowania Białej Księgi.

Uczestnicy Grupy Strategicznej przedyskutowali kolejno sposób odniesienia się do tych uwag. Ustalono, że w przypadku niektórych kwestii przed sformułowaniem odpowiedzi na zgłoszone uwagi należy poczekać na ustosunkowanie się do właściwych zagadnień przez MEN i MNiSZW.

UWAGI	Komentarz do uwag / Wynik dyskusji
Stowarzyszenie Edukacyjne Centrum Integracji Międzypokoleniowej HIPOKAMP	
Istotne jest rozróżnienie ze względu na wiek adresatów działań wspierających partycypację publiczną – działania adresowane do osób 60+ powinny mieć swoją specyfikę i być prowadzone przez osoby i instytucje profesjonalnie przygotowane do pracy z tą grupą wiekową, znające ich możliwości, ograniczenia i potrzeby	Można uwzględnić uwagę poprzez dodanie punktu o „specyfice działań adresowanych do osób 60+” ----- <i>Zgoda na procedowanie jw.</i>
Samorząd Mieszkańców Przyczółka Grochowskiego	
niekomunikatywność, ogólnikowość, rozwlekłość Białej Księgi	Uwaga ma charakter opinii – brak konkretnych sugestii, które można by uwzględnić (np. odnośnie ogólnikowości – jakich konkretnych treści brakuje, odnośnie rozwlekłości – jakie treści należałoby pominąć). ----- <i>Zgoda z treścią komentarza. Komunikatywność zostanie w miarę możliwości poprawiona w ramach redakcji językowej BK.</i>
Fundacja Miejsce Moje	
wprowadzenie – na poziomie szkoły	Obserwacja jest już odzwierciedlona w Białej Księdze w

podstawowej i gimnazjum – mechanizmów pozwalających młodym ludziom decydować o sprawach dla nich ważnych, nie tylko nauka w ramach WOS, ale i praktykowanie zasad współpracy przy wypracowywaniu decyzji	formie rekomendacji: „edukacja obywatelska w szkołach poprzez doświadczenie – wzmacnianie wszelkich form samorządności w szkołach, motywowanie”. ----- <i>Zgodzono się z treścią komentarza, jednak niezbędna jest zmiana zapisu w BK. Z treści o brzmieniu: „edukacja obywatelska w szkołach poprzez doświadczenie – wzmacnianie wszelkich form samorządności w szkołach, motywowanie (np. poprzez ogłaszanie konkursów).” – należy usunąć zwrot w nawiasie, ponieważ konkursy nie motywują (stwierdzenie przedstawiciela CEO, poparte przez pozostałych uczestników). MEN ma inne skuteczniejsze inicjatywy np. ogłaszanie roku poświęconego konkretnemu tematowi.</i>
Fundacja Frank Bold	
uwagi nie zostały sformułowane (brak stosownej treści w polu „uwagi”)	
Towarzystwo Śląskie	
uwagi do diagnozy: (1) brak przedstawienia problemu w krajach UE (2) brak wyników badania w dokumencie źródłowym (3) brak kryteriów terminologicznych i kryteriów jakościowych (4) brak analizy działań stanowiących istotę partycypacji, tj. działań włączających mieszkańców w proces decydowania o sprawach publicznych	(1) Nie ma przesłanek, by w Białej Księdze przedstawiać problem w krajach UE. (2) Cała publikacja <i>Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza stanu partycypacji publicznej w Polsce</i>, red. A. Olech, ISP, 2012, poświęcona jest prezentacji wyników badań. (3) Stosowne kwestie ujęte są w: A. Olech, <i>Modele partycypacji publicznej w Polsce</i>, w: <i>Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza stanu partycypacji publicznej w Polsce</i>, red. A. Olech, ISP, 2012. s.28-30. (4) Diagnoza stanu partycypacji publicznej opierała się na analizie działań włączających mieszkańców w proces decydowania o sprawach publicznych (zostały one ujęte np. w badaniu 193 gmin). ----- <i>Zgodzono się z treścią komentarzy/wyjaśnień do 1-4</i>
uwagi do pktu 1.2.2. Wyniki konsultacji założeń i zadań systemu Partycypacji Publicznej w Polsce (5) zarzut interpretacji wyników i braku informacji źródłowych	(5) Ten fragment Białej Księgi jest syntezą, a nie interpretacją wyników dyskusji warsztatowych na „Rzeczpospolitej Lokalnej”, natomiast informacje elementarne zawarte zostały w Tabeli 1 i Tabeli 2. Źródłem tych informacji były notatki sporządzone przez moderatorów poszczególnych grup warsztatowych. -----

(6) zarzut tautologii – autor uwag cytuje: „kluczowe dla systemu wsparcia jest [...] wykorzystanie mechanizmów wspierających partycypację” (7) niezgoda na prymat wzmocnienia popytu na działania partycypacyjne nad podażą / dychotomię popyt - podaż	<i>Należy dodać w BK opis w jaki sposób była zorganizowana debata na „Rzeczpospolitej lokalnej”, w jaki sposób były rejestrowane wyniki .</i> (6) Zarzut tautologii nie znajduje potwierdzenia, jeśli uwzględnić pełne brzmienie przytoczonego fragmentu Białej Księgi jest następujące: „kluczowe dla systemu wsparcia są działania sieciujące, podniesienie kompetencji urzędników, jak również wykorzystanie mechanizmów wspierających partycypację w nowej perspektywie finansowej 2014- 2020, w szczególności Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność”. ----- <i>Zgodzono się z treścią komentarza.</i> (7) Prymat wzmocnienia popytu na działania partycypacyjne ze strony obywateli i władz nad podażą, czyli m.in. ofertą szkoleń, materiałów, narzędzi, kadr animatorów w obszarze partycypacji publicznej wynika z troski o efektywność podejmowanych działań. Chodzi o to, by nie tworzyć oferty, która nie zostanie skutecznie wykorzystana wskutek braku zainteresowania ze strony odbiorców. ----- <i>W BK odejść od terminologii popytowo-podażowej (i odpowiednio przeformułować odpowiedź na uwagę jw.), mówić o współzależności i równoważeniu oferty i popytu, położyć nacisk na adekwatności oferty do potrzeb i jej jakość, animowanie zainteresowania – wprowadzając odpowiednie zmiany w treści BK. Projekty unijne mają tendencję do generowania nadmiaru podaży i usług niskiej jakości.</i>
centralizacja Akademii Lokalnej Polityki Publicznej jest chybionym pomysłem	Jest to wyrażenie opinii. ----- <i>Uprawnione są zarówno - zorganizowanie usługi o charakterze centralnym jak i rozwijanie tego rodzaju usług na poziomie regionalnym i lokalnym. Zaletą usługi oferowanej centralnie jest nadanie jej wyższej rangi i wyznaczenie standardu – stworzenie punktu odniesienia w obszarze szkoleń. Uruchomienie usługi o charakterze akademii lokalnej polityki publicznej na szczeblu centralnym nie wyklucza niezależnej realizacji podobnych usług przez instytucje szkoleniowe, które zechcą to robić. MAiC nie jest władne, ograniczać innych inicjatyw, ani nie jest to jego intencją.</i>
uwagi do prezydenckiego projektu „Ustawy o współdziałaniu w samorządzie”	Uwagi nie dotyczą Białej Księgi, jest to krytyka rozwiązań prawnych zawartych w projekcie prezydenckim ----- <i>Nie będziemy się odnosić do uwag do projektu prezydenckiego</i>
brak propozycji konkretnych zmian prawa, takich jak np.: prawne zobowiązanie organów władzy publicznej do przyjmowania	Zaproponowane przez zgłaszającego propozycje zmian w prawie dotyczą jawności i transparentności prowadzenia spraw publicznych w ogóle, a nie bezpośrednio partycypacji publicznej, czyli udziału mieszkańców w podejmowaniu

wniosków o udzielenie informacji publicznej za pośrednictwem systemu e-puap; obowiązek publikacji w BIP rejestru zawieranych umów wraz z wszelkimi istotnymi danymi (stronie umowy, kwocie wynagrodzenia, rodzaju umowy, przedmiocie umowy); obowiązek publikacji w BIP wysokości wynagrodzenia kadry kierowniczej organów władzy publicznej	decyzji. Tym nie mniej dostęp do informacji jest koniecznym punktem wyjścia do partycypacji publicznej. Warto przy tym podkreślić, że około 20% BIP nie spełnia <i>już istniejących</i> wymogów ustawowych. Pomocne byłoby stworzenie, przewidzianego ustawą, Scentralizowanego Systemu Dostępu do Informacji Publicznej przez MAiC. Narzędzie to pozwalałoby m.in. na tworzenie BIP według jednolitych standardów. ----- <i>Wspomniane badania BIP zostały przeprowadzone przez MAiC. Jednak obszar kompetencyjny Ustawy o dostępie do informacji dotyczy zarówno MAiC jak i MSW, wykracza poza obręb jednego resortu. MAiC nie ma prerogatyw do egzekwowania od samorządów standardów w tym zakresie.</i> <i>Zagadnienia wskazane przez zgłaszającego dotyczą szeroko pojętej przejrzystości działania administracji publicznej (informacje o wynagrodzeniach), a Biała Księga nie może zajmować się wszystkim.</i>
należy sformułować zadanie systemu jako: rzeczywisty wzrost poziomu partycypacji w ściśle określonej perspektywie czasowej, mierzony ściśle określonym kryterium	Uczestnicy „Rzeczpospolitej lokalnej” podkreślali, że partycypacja publiczna jest obszarem, który trudno poddać logice projektowej, opartej na dającym się przewidzieć efekcie w określonym czasie. ----- <i>W treści Białej Księgi w zobowiązaniach MIR zostanie ujęty punkt dotyczący analizy dokumentów strategicznych pod kątem ujęcia wskaźników dotyczących celów związanych ze wzrostem partycypacji publicznej – treść zaproponuje MIR</i>
niecelowe pomijanie rodziców w jakichkolwiek działaniach kierowanych do uczniów, nauczycieli, dyrektorów szkół	W zapisach dotyczących środowiska szkolnego można do „uczniów, nauczycieli, dyrektorów szkół” dodać „rodziców”. ----- <i>Uzgodniono procedowanie jw.</i>
wadliwy skład Rady Partycypacji; lepsze rozwiązanie to poszerzenie kompetencji RDPP	<i>Zgodnie z wynikami dyskusji zostaną zmienione zapisy w BK, odnoszące się do zadań przewidzianych dla Rady Partycypacji, uwzględniające kluczową rolę RDPP w tym zakresie – co jest zbieżne z sugestią zgłaszającego uwagę.</i>
–wadliwe założenie, że kluczowym aktorem w procesie wzmacniania partycypacji jest związek samorządowy / samorząd – kluczowi są obywatele i ich reprezentacje – „nadmierna koncentracja na edukacji rozmaitych grup społecznych przy jednoczesnym pominięciu kwestii niechęci przedstawicieli władzy publicznej do idei >otwartego rządu<”	Samorząd jest wspólnotą mieszkańców, a pochodzące z ich wyboru władze stanowią ich reprezentację. Nie jest zasadne antagonizowanie pojęć samorządu i obywateli/mieszkańców. Rola związków samorządowych i samorządów w procesie wzmacniania partycypacji wynika z faktu, że to od samorządów lokalnych jako podejmujących decyzje i biorących za nie odpowiedzialność zależy jak i w jakim zakresie będą włączać mieszkańców w proces decyzyjny. Jednocześnie niezbędna jest edukacja mieszkańców (w tym różnych grup społecznych, m.in. młodzieży), by chcieli i potrafili angażować się w decyzje publiczne. ----- <i>Zgodzono się z powyższym komentarzem.</i>

nie proponować www.decdujmyrazem.pl jako podstawy do tworzenia platformy; lepiej te funkcje wypełnia www.partycypacja.org.pl, chociaż ma mniej bogatą treść ma bardziej czytelny układ	Jest to wyrażenie opinii. ----- <i>Ustalono, że dyskusja na ten temat odbędzie się na Grupie Sterującej projektu.</i>
MAiC powinno promować partycypacje przede wszystkim we współpracy z NGO, w drugiej kolejności z samorządami	<i>Żadne ze środowisk nie powinno dominować nad drugim. MAiC poprzez narzędzia dostępne dzięki EFS może promować partycypację publiczną w zarządzaniu publicznym wśród samorządowców, ale partycypacja publiczna nie jest możliwa bez organizacji pozarządowych.</i>
MEN powinno opracować mechanizmy wsparcia młodzieżowych rad gmin, rad szkół, rad rodziców, samorządów szkolnych, aby zwiększyć wpływ uczniów i rodziców na proces zarządzania szkołą	<i>Do tej uwagi odniesie się MEN</i>
MNiSW – jw., aby zwiększyć wpływ studentów na proces zarządzania uczelnią i nadzór nad jakością usług	<i>Do tej uwagi odniesie się MNiSW</i>
Biuro Strategii Miasta, Urząd Miasta Łodzi	
1. Należy zróżnicować instrumenty wsparcia partycypacji publicznej wobec różnych podmiotów o różnym stopniu zaawansowania wdrażania zasad partycypacji publicznej. Inne potrzeby mają podmioty (np. samorządy), które dopiero będą wdrażać narzędzia partycypacji i muszą nauczyć się podstaw, a inne samorządy, które stosują narzędzia partycypacji publicznej w praktyce (liderzy partycypacji), ale chcą je rozwijać (potrzebują wsparcia w ewaluacji i rozwoju swoich działań, wsparcia w tworzeniu i wdrażaniu nowych, innowacyjnych, lecz kosztownych narzędzi)	Sugestia ta odzwierciedlona jest w definicji systemu, w której wskazano, że : podmioty systemu uwzględniają w swoich działaniach lokalny i regionalny kontekst. Można ew. rozbudować w Tabeli 3 – w działaniach adresowanych do władz samorządowych punkt „dostarczanie bezpośredniego doradztwa” ----- <i>Uzgodniono procedowanie jw.</i>
2. W zakresie edukacji, należy stworzyć programy wsparcia konkretnych działań edukacyjno-partycypacyjnych realizowanych przez szkoły, we współpracy z innymi partnerami.	<i>Do tej uwagi odniesie się MEN</i>
3. Instrument RLKS (CLLD). Konieczne są działania promujące i	<i>Zgodnie z Umową Partnerstwa RLKS jest instrumentem fakultatywnym i nie ma możliwości uczynienia go</i>

wspierające wykorzystanie Instrumentu RLKS (CLLD), gdyż w niektórych RPO jest on zapisany jako instrument fakultatywny, na finansowanie, którego nie ma specjalnej ścieżki. Może on nie być w dostateczny sposób wykorzystywany.	<i>instrumentem obligatoryjnym. W BK jest już zapis - dotyczący zobowiązań MIR - przewidujący działania promujące wykorzystanie RLKS.</i>

Na koniec Minister Orłowski przypomniał przedstawicielom resortów, że do dnia 4 czerwca 2014 r. proszeni są o przysłanie propozycji zapisów zadań im przypisanych w ramach systemowego wsparcia partycypacji publicznej.